

Kap. 24: Oppsummering 1

Kondensatorer og kapasitans

- Kondensatorer = to ledere som kan ta opp ladning
- Kapasitans: $C = Q/V$ (farad)
- Enkeltkulekondensator: $C = 4\pi\epsilon_0 R$ (Eks. 1)
- Parallellplatekondensator: $C = \epsilon_0 A/d$ (Eks. 2)
- Kule(skall)kondensator: $C = 4\pi\epsilon_0 r_a r_b (r_b - r_a)$ (Eks. 3)
- Sylinderkondensator (koakskabel): $C' = 2\pi\epsilon_0 \ln r_b / r_a$ (Eks. 4)

- Parallellkopling: $C = C_1 + C_2$ Seriekopling: $1/C = 1/C_1 + 1/C_2$

- Energi ved ladning og potensial: $U = \frac{1}{2} \int V dq$
- Energi ved elektrisk felt: $u = \frac{1}{2} \epsilon_0 E^2$ dvs. $U = \frac{1}{2} \epsilon_0 \int E^2 d\tau$
  - For kondensator gir dette: $U = \frac{1}{2} V Q = \frac{1}{2} CV^2 = \frac{1}{2} Q^2/C$

Kap. 24: Oppsummering 2

Dielektrika og polarisering

- **Dielektriske materialer:**
- Elektrisk polarisering = dipoltetthet: $\mathbf{P} = \chi_e \cdot \epsilon_0 \mathbf{E}$
  - der χ_e er elektrisk susceptibilitet.
  - Relativ permittivitet $\epsilon_r = \chi_e + 1$ (dielektrisitetskonstant)
- Elektrisk flukstetthetsvektor: $\mathbf{D} = \epsilon_0 \mathbf{E} + \mathbf{P} = \epsilon_r \epsilon_0 \mathbf{E}$ (forskyvningsvektor)

- Gauss' lov for fri ladning $Q = Q_{\text{tot}} - Q_i$:

$$\oint \vec{D} \cdot d\vec{A} = Q \quad \text{eller} \quad \oint \vec{E} \cdot d\vec{A} = \frac{Q}{\epsilon}$$

- Gauss' lov for indusert ladning Q_i : $\oint \vec{P} \cdot d\vec{A} = -Q_i$

- Gauss' lov for totalladning Q_{tot} : $\oint \epsilon_0 \vec{E} \cdot d\vec{A} = Q_{\text{tot}}$

- I alle tidligere formler kan $\epsilon_0 \mathbf{E}$ erstattes av $\epsilon \mathbf{E}$, dvs. $\epsilon_r \epsilon_0 \mathbf{E}$

- Mer utfyllende i [Notat1: Dielektriske materialer.](#)